	Комунальний заклад **«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»** **Дніпропетровської обласної ради** **СИЛАБУС**
Освітній компонент	Соціальна медицина з основами громадського здоров'я
Освітньо-професійна програма	Медико-профілактична справа
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	223 Медсестринство
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Статус освітнього компонента	Обов'язкова
Форма навчання	Очна (денна)
Рік навчання / семестр	БЗСО: III курс, V семестр
Кількість кредитів ECTS/обсяг	Кредитів – 3 Усього годин – 90 Лекції – 12 Практичні заняття – 42 Самостійна робота – 36
Викладач	Кожинов Владислав Миколайович
E-mail	vladkozh69@icloud.com
Консультації	вівторок 15.20–16.10
Анотація до курсу	Освітній компонент «Соціальна медицина з основами громадського здоров'я» формує системне розуміння здоров'я населення, його соціальних, демографічних, поведінкових та організаційних детермінант, методів вивчення і оцінювання стану громадського здоров'я. Курс поєднує основи медичної статистики, медико-соціальної демографії, аналіз захворюваності та інвалідності, профілактику, промоцію здоров'я, скринінг, організацію медичної допомоги, оцінювання її якості та використання сучасних цифрових джерел даних. Для здобувачів ОПП «Медико-профілактична справа» особлива увага приділяється практичному аналізу показників здоров'я населення, виявленню чинників ризику, плануванню профілактичних втручань, роботі з відкритими даними та формуванню професійної готовності фельдшера санітарного,

	помічника лікаря-епідеміолога і сестри медичної (брата медичного). Освітній компонент вивчається на ІІІ курсі у V семестрі. Обсяг – 90 годин (3 кредити ЄКТС): 12 годин лекцій, 42 годин практичних занять, 36 годин самостійної роботи. Підсумковий контроль – залік.
Мета та завдання курсу	***Мета курсу*** – сформувати у здобувачів освіти знання і практичні вміння, необхідні для оцінювання стану здоров'я населення, аналізу медико-демографічних та статистичних показників, визначення провідних факторів ризику, обґрунтування профілактичних заходів, розуміння організації системи охорони здоров'я та застосування принципів громадського здоров'я у професійній діяльності. ***Основні завдання:*** опанувати методику медико-статистичного дослідження; навчитися розраховувати та інтерпретувати показники демографії, захворюваності, інвалідності й діяльності закладів охорони здоров'я; працювати з відкритими цифровими даними; оцінювати фактори ризику; планувати профілактичні та скринінгові втручання; формувати навички комунікації та адвокації у громадському здоров'ї. *Компетентності, заявлені в ОПП:* ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей гендерних проблем. ЗК 4. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії. СК 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці. СК 2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта. СК 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності. СК 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами. СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям. СК 7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

	СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності. СК 9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності. СК 10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги. СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя). СК 13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології. СК 15. Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунопрофілактику, включаючи її популяризацію.
Програмні результати навчання	РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації. РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я. ДРН 1. Здійснювати різні види контролю за об'єктами, що підлягають санітарно-епідеміологічному контролю, з метою визначення можливих чинників ризику та їхнього впливу на стан здоров'я населення. ДРН 2. Визначати можливі чинники ризику захворювань інфекційної та неінфекційної природи, їхній вплив на стан здоров'я населення, аналізувати та узагальнювати результати діяльності, розробляти заходи спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я населення та оздоровлення навколишнього середовища. ДРН 3. Брати участь в проведенні попереджувально-профілактичних заходів, поточного санітарного та епідеміологічного нагляду, протиепідемічних та карантинних заходів, дотримання вимог інфекційного контролю в закладах

	охорони здоров'я з метою забезпечення збереження навколишнього та виробничого середовища. ДРН 4. Розслідувати випадки харчових отруєнь, професійної патології, спалахів нозокоміальних інфекційних, паразитарних та особливо небезпечних захворювань. ДРН 5. Здійснювати дезінфекційні, дезінсекційні, дератизаційні заходи та проводити контроль за стерилізацією, користуючись нормативними документами.

Зміст курсу

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНИХ РОБІТ

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам. роб.
1.	Соціальна медицина і громадське здоров'я: предмет, завдання, основні поняття. Здоров'я населення та його детермінанти. Система громадського здоров'я.	2	
	Самостійна робота: Соціальні, економічні та екологічні детермінанти здоров'я. Нерівності у здоров'ї.		3
2.	Методика вивчення здоров'я населення. Організація медико-статистичного дослідження. Відносні й середні величини, графічні методи представлення даних.	2	
	Самостійна робота: Динамічні ряди та їх аналіз. Стандартизація показників.		3
	Самостійна робота: Джерела медико-статистичної інформації, електронні бази даних та цифрові інструменти аналізу.		3
3.	Медико-соціальна демографія. Чисельність і структура населення. Народжуваність, смертність, природний та механічний рух населення.	2	
	Самостійна робота: Демографічні тенденції в Україні: старіння населення, міграція, очікувана тривалість життя.		3
	Самостійна робота: Дитяча смертність як показник громадського здоров'я та соціального благополуччя.		3
4.	Захворюваність населення та методи її вивчення. Основні джерела інформації. Міжнародна класифікація хвороб. Соціально значущі неінфекційні захворювання.	2	
	Самостійна робота: Провідні неінфекційні захворювання та фактори ризику: серцево-судинні хвороби, онкопатологія, цукровий діабет, хронічні респіраторні захворювання.		3
5.	Інвалідність, фізичний розвиток та інтегральна оцінка здоров'я населення. Медико-соціальні нерівності та вразливі групи.	2	
	Самостійна робота: Інвалідність і сучасні підходи до реабілітації та соціальної підтримки.		3
	Самостійна робота: Психічне здоров'я, стрес та психосоціальні чинники здоров'я населення.		3
	Самостійна робота: Здорове харчування, фізична активність, тютюн і алкоголь як модифіковані фактори ризику.		3
6.	Промоція здоров'я і профілактика захворювань. Рівні профілактики. Скринінг. Формування здорового способу життя та комунікація у громадському здоров'ї.	2	

	Самостійна робота: eHealth, Програма медичних гарантій та відкриті дані у системі охорони здоров'я України.		3
	Самостійна робота: Маршрут пацієнта та наступність між рівнями медичної допомоги.		3
	Самостійна робота: Індикатори якості, безпека пацієнта та оцінювання ефективності діяльності закладу охорони здоров'я.		3
	Разом	**12**	**36**

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Години
1.	Організація статистичного дослідження. Розрахунок відносних і середніх величин. Графічне представлення та інтерпретація медико-статистичних даних.	4
2.	Аналіз динамічних рядів і стандартизації показників. Оцінювання достовірності та порівняння статистичних даних.	4
3.	Розрахунок та аналіз демографічних показників: народжуваність, смертність, природний приріст, дитяча смертність, очікувана тривалість життя.	4
4.	Розрахунок та аналіз показників захворюваності населення. Робота з джерелами медичної інформації та класифікаціями хвороб.	4
5.	Комплексна оцінка стану здоров'я населення: інвалідність, фізичний розвиток, інтегральні показники, соціальні нерівності у здоров'ї.	4
6.	Оцінювання факторів ризику. Розроблення профілактичних і скринінгових заходів для цільової групи населення.	4
7.	Аналіз організації медичної допомоги населенню. Побудова маршруту пацієнта між первинною, спеціалізованою, екстреною, реабілітаційною та паліативною допомогою.	4
8.	Аналіз показників діяльності закладу охорони здоров'я та якості медичної допомоги. Використання відкритих цифрових даних системи охорони здоров'я.	4
9.	Розроблення мініпрограми громадського здоров'я для цільової групи: визначення проблеми, цілей, заходів, комунікації та індикаторів оцінювання ефективності.	4
10.	Організація медичної допомоги населенню: первинна, спеціалізована, екстрена, реабілітаційна та паліативна допомога. Медична допомога окремим групам населення.	4
11.	Якість і доступність медичної допомоги. Показники діяльності закладів охорони здоров'я. Управління в охороні здоров'я. Санітарно-епідемічне благополуччя і профілактична діяльність.	2
	Разом	**42**

Пререквізити	епідеміологія з медичною паразитологією; мікробіологія, вірусологія та імунологія; основи медичного права; базова підготовка з гігієнічних дисциплін
Кореквізити	комунальна гігієна; гігієна харчування; гігієна праці та виробнича санітарія; гігієна дітей та підлітків
Постреквізити	виробнича та переддипломна практика; підготовка до атестації; професійна діяльність фельдшера санітарного, помічника лікаря-епідеміолога, сестри медичної (брата медичного)

Методи навчання	проблемні та мультимедійні лекції; пояснення і дискусія; аналіз статистичних та епідеміологічних даних; розрахункові вправи; робота з таблицями, графіками й динамічними рядами; аналіз відкритих даних МОЗ, НСЗУ, ЦГЗ та ВООЗ; ситуаційні кейси; побудова маршруту пацієнта; групова робота; проєктування профілактичних і комунікаційних заходів; цифрові вікторини, мініпроєкти та презентації.
Методи контролю	усне та письмове опитування; тестовий контроль; перевірка розрахункових робіт; аналіз статистичних таблиць і графіків; розв'язання ситуаційних завдань; оцінювання практичних робіт; захист мініпроєкту з громадського здоров'я; контроль самостійної роботи; самооцінювання та взаємооцінювання.
Види контролю	поточний, тематичний та підсумковий контроль; підсумковий контроль – залік після завершення V семестру.

Перелік практичних навичок та умінь

1. Організовувати просте медико-статистичне дослідження та визначати його етапи.
2. Розраховувати інтенсивні, екстенсивні показники, показники співвідношення та середні величини.
3. Будувати й інтерпретувати таблиці, графіки та діаграми медико-статистичних даних.
4. Аналізувати динамічні ряди та застосовувати стандартизацію для коректного порівняння показників.
5. Розраховувати й оцінювати основні демографічні показники.
6. Розраховувати та аналізувати показники захворюваності й інвалідності населення.
7. Виявляти провідні соціальні, поведінкові та середовищні детермінанти здоров'я.
8. Інтерпретувати дані щодо соціальних нерівностей у здоров'ї.
9. Визначати модифіковані фактори ризику неінфекційних захворювань.
10. Обґрунтовувати профілактичні, скринінгові та оздоровчі заходи для цільових груп.
11. Працювати з відкритими даними та офіційними інформаційними ресурсами системи охорони здоров'я.
12. Аналізувати організацію медичної допомоги та будувати маршрут пацієнта.
13. Розраховувати й інтерпретувати базові показники діяльності закладу охорони здоров'я.
14. Оцінювати якість, доступність та безпеку медичної допомоги за визначеними індикаторами.
15. Розробляти мініпрограму громадського здоров'я, визначати мету, цільову групу, заходи та індикатори ефективності.
16. Готувати короткі інформаційні матеріали з промоції здоров'я та санітарно-просвітницької роботи.

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Соціальна медицина і громадське здоров'я: предмет, мета, завдання та основні поняття.
2. Поняття здоров'я населення та основні групи його детермінант.
3. Організація та етапи медико-статистичного дослідження.
4. Відносні величини у медичній статистиці: види, розрахунок та інтерпретація.
5. Середні величини та показники варіації, їх застосування.
6. Динамічні ряди та показники їх аналізу.
7. Метод стандартизації та його значення у порівнянні показників здоров'я.
8. Медико-соціальна демографія та джерела демографічної інформації.
9. Народжуваність, смертність, природний приріст та очікувана тривалість життя.
10. Дитяча смертність як індикатор громадського здоров'я.

11. Захворюваність населення: види, джерела та методи вивчення.
12. Інвалідність і фізичний розвиток як показники здоров'я населення.
13. Соціальні нерівності у здоров'ї та вразливі групи населення.
14. Провідні фактори ризику неінфекційних захворювань.
15. Промоція здоров'я та рівні профілактики захворювань.
16. Скринінг: мета, основні критерії та оцінювання ефективності.
17. Основні принципи організації системи охорони здоров'я України.
18. Первинна, спеціалізована, екстрена, реабілітаційна та паліативна медична допомога.
19. Показники діяльності закладів охорони здоров'я та критерії якості медичної допомоги.
20. Розроблення і оцінювання програм громадського здоров'я та комунікаційних втручань.

Політика курсу

Опанування освітнього компонента передбачає систематичну участь здобувача освіти у лекційних і практичних заняттях, своєчасне виконання розрахункових, аналітичних та самостійних завдань, дотримання академічної доброчесності та професійної етики. На практичних заняттях здобувач має самостійно виконувати розрахунки, пояснювати отримані результати, коректно використовувати офіційні дані та посилатися на джерела. Використання цифрових інструментів і систем штучного інтелекту допускається як допоміжний засіб за умови перевірки достовірності інформації, самостійності висновків і дотримання правил цитування. Пропущені заняття та невиконані обов'язкові роботи відпрацьовуються відповідно до локальних нормативних документів Коледжу.

Політика оцінювання

Оцінювання здійснюється на засадах об'єктивності, систематичності, прозорості та відповідності програмним результатам навчання. Ураховуються правильність теоретичних знань, точність статистичних розрахунків, уміння інтерпретувати показники, аналізувати дані, обґрунтовувати профілактичні заходи та застосовувати професійну термінологію. Поточна навчальна діяльність оцінюється за національною чотирибальною шкалою:
«5» (відмінно) – повні й системні знання; безпомилкові розрахунки; самостійний аналіз та обґрунтовані професійні висновки.
«4» (добре) – достатні знання і правильне виконання основних завдань; поодинокі несуттєві неточності, які здобувач самостійно виправляє.
«3» (задовільно) – базові знання; виконання типових завдань із частковою допомогою викладача; неповна аргументація або окремі суттєві помилки.
«2» (незадовільно) – фрагментарні знання; суттєві помилки у розрахунках та інтерпретації; мінімальні результати навчання не досягнуті.
Підсумковий контроль – залік.

Критерії оцінювання тестів

Фінальна оцінка за тестові завдання встановлюється на основі відсотка правильних відповідей:

Кількість правильних відповідей в %	Оцінка
90-100%	5
89-70%	4
69-55%	3
<54%	2

Інформаційні ресурси

1. Громадське здоров’я підручник / Т. С. Грузєва, В. М. Лехан, В. А. Огнєв та ін.; за заг. ред. Т. С. Грузєвої. Вінниця: Нова Книга, 2023. 616 с. Електронний ресурс: https://nk.in.ua/product/gromadske-zdorovya/
2. Соціальна медицина, громадське здоров’я: навч. посіб. у 4 т. / за заг. ред. В. А. Огнєва. Харків: ХНМУ, 2023. Т. 1. Біологічна статистика. 316 с. Електронний ресурс: https://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/32731
3. Соціальна медицина, громадське здоров’я навч. посіб. у 4 т. / за заг. ред. В. А. Огнєва. Харків: ХНМУ, 2023. Т. 2. Громадське здоров’я. 324 с. Електронний ресурс: https://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/32732
4. Соціальна медицина, громадське здоров’я навч. посіб. у 4 т. / за заг. ред. В. А. Огнєва. Харків: ХНМУ, 2023. Т. 3. Організація охорони здоров’я. 404 с. Електронний ресурс: https://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/33306
5. Основи законодавства України про охорону здоров’я Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII (чинна редакція). Електронний ресурс: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12
6. Міністерство охорони здоров’я України. Офіційний вебсайт: https://moz.gov.ua/
7. Національна служба здоров’я України. Відкриті дані та аналітичні панелі: https://edata.e-health.gov.ua/
8. Центр громадського здоров’я МОЗ України. Офіційний вебсайт: https://phc.org.ua/
9. Всесвітня організація охорони здоров’я. Data and statistics: https://www.who.int/data